

Lietuvos Respublikos Seimui

IŠVADA DĖL EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJAUS TVIRTINIMO

2021 m. kovo 29 d. Nr. BPE-1

Vilnius

Esant išskirtiniam neapibrėžtumui¹, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengtas ekonominės raidos scenarijus yra nulemtas įvadytų prielaidų ir yra pagrįstas esamais statistiniais duomenimis. Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas, tvirtina 2021 m. kovo 19 d. Finansų ministerijos paskelbtą 2021–2024 m. ekonominės raidos scenarijų, kuris yra tinkamas Lietuvos stabilumo 2021 m. programai ir biudžetų projektams rengti.

Išlieka rizika, kad, pasikeitus vidaus ir išorės sąlygoms, lemiančioms reikšmingą ekonominės situacijos pasikeitimą, scenarijus gali neišsipildyti. Finansų ministerija iki kol bus atšauktos išskirtinės aplinkybės turi bent kartą per ketvirtį viešai paskelbti atnaujintą ekonominės raidos scenarijų, dėl kurio tvirtinimo Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas, turi pateikti išvadą Seimui.

COVID-19 poveikis Lietuvos ekonomikai 2020 m. buvo nevienareikšmis: viena vertus, bendrojo vidaus produkto nuosmukis buvo vienas mažiausių Europos Sąjungoje, kita vertus, nedarbo lygio pokytis – vienas didžiausių. Darbo jėga kartu su kapitalu ir technologijomis yra pagrindiniai gamybos veiksniai. Darbo jėga kaip gamybos veiksnys yra ypač aktualus. Netekus darbo nekuriama ekonominė nauda, neigiamai veikiama žmogaus emocinė sveikata, prastėja gyvenimo sąlygos, prarandamas žinių ir patirties kaupimas. Todėl nedarbo lygio pokytis yra svarbesnis COVID-19 poveikio Lietuvos ekonomikai matas nei BVP. Pastarojo rodiklio vieną mažiausių nuosmukių Europos Sąjungoje lėmė išaugusi paklausa chemijos pramonės (diagnostiniams ir laboratoriniams reagentams) produkcijai, gausus žemės ūkio derlius ir palankios grūdų supirkimo kainos bei padidėjęs maisto, gėrimų, tabako produktų eksportas.

Valstybės kontrolės, atliekančios fiskalinės institucijos funkcijas, 2020 m. liepos ir gruodžio mėn. teiktose išvadose dėl ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimo buvo pažymėta, kad valdžios sektoriaus galutinio vartojimo išlaidų projekcijos palyginamosiomis kainomis (6,2–7,6 proc. augimas 2020 m.) 2020–2021 m. gali neišsipildyti. Dėl vykdomo ekonomikos skatinimo buvo projektuojama, kad valdžios sektoriaus galutinio vartojimo išlaidų indėlis realiojo BVP struktūroje reikšmingai išaugs, tačiau šių išlaidų didėjimas siekė daugiametį vidurkį.

¹ Fiskalinė institucija 2020-03-26 paskelbė išvadą dėl neįprastos padėties atitikties išskirtinių aplinkybių sąvokai. Prieiga per internetą: <http://ifi.lt/ishvada.aspx?id=10366>.

Visuomenės skiepavimo proceso įsibėgėjimas yra ne tik sveikatos sistema, tačiau ir pasaulio, ir Lietuvos ekonomikas stabilizuojantis veiksnys. Suvaldžius pandemiją, ekonominės raidos neberibotų pasiūlos veiksniai, o per 2020 m. gyventojų ir verslo sukauptos santaupos per paklausos pusę skatintų Lietuvos ekonomiką: vartojimą ir, svarbiausia, privataus sektoriaus investicijas. Projektuojama, kad augant tarptautinės prekybos apimtims 2021–2023 m. namų ūkių vartojimas ir investicijos skatins BVP augimą.

Pažymėtina, kad rengiant scenarijų neįtrauktas Europos Sąjungos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės poveikis. Sėkmingas šių finansinių išteklių nukreipimas palankiai veiktų ekonomikos raidą vidutiniu laikotarpiu. Nauji COVID-19 atmainų protrūkiai ir griežtesnės jų suvaldymo priemonės, vėluojantis masinio visuomenės skiepavimo planų įgyvendinimas yra neigiami rizikos veiksniai, galintys atitolinti projektuojamą ekonomikos atsigavimą.

Ataskaitoje „Dėl ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimo“ pateikta šių išvadą pagrindžianti makroekonominių rodiklių, tarptautinės aplinkos, rizikos veiksnių ir prielaidų analizė.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, vykdydama Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytas biudžeto politikos kontrolės institucijos funkcijas, atliko Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengto ir viešai 2021 m. kovo 19 d. paskelbto 2021–2024 m. ekonominės raidos scenarijaus vertinimą ir parengė išvadą. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymo 9 straipsnio 6 dalies 3 punktu, Valstybės kontrolė išvadą teikia Lietuvos Respublikos Seimui.

Valstybės kontrolierius

Mindaugas Macijauskas